

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

בית המשפט מחזק את זכות העיכבון של סוכן המכס עו"ד גיל נדל, אוהד קריאף

רקע:

פעמים רבות נקלעים יבואנים או יצואנים למצב בו נוצר להם חוב כספי כלפי אחד מן הגורמים בשרשרת ההובלה והלוגיסטיקה לישראל או ממנה, כגון למוביל ימי, יבשתי או אווירי, סוכן אוניה, סוכן מכס, משלח בינלאומי, מחסן מטענים, ועוד ועוד.

כל אותם גורמים מנסים בדרך כלל למזער את הסיכון שלהם מהמשך הפעילות מול היבואן או היצואן, ומפעילים לעיתים זכות עיכבון על מטענים של אותו יבואן או יצואן, ומתנים את המשך הטיפול במטען, בתשלום החוב.

נשאלת השאלה, כמה רחבה זכות העיכבון של אותם גורמים, והאם הם רשאים להפעיל זכות עיכבון גם בגין מטענים אחרים מאלה שבגינם נוצר החוב?

בסקירה זו תוצג החלטת בית משפט השלום בתל אביב, אשר דחה בקשה של יבואן ציוד צלילה לשחרור סחורה, וגיבה את זכות העיכבון של סוכן המכס.

עובדות המקרה וטענות הצדדים:

בחודש יוני 2015 פנה היבואן לחברת השילוח ועמילות המכס כדי שתוביל עבורו מספר משלוחים הכוללים סחורה רבה מספקים בסין, וכן תטפל בשחרור המשלוח מפקוח המכס. הסחורה הגיעה לישראל בראשית חודש אוגוסט 2015, שעה שמנהלי הצדדים היו עסוקים ביניהם בהתכתשות באשר לסילוק חובו של היבואן לחברת השילוח, אשר עמד נכון לאותה עת על כמה מאות אלפי ש"ח.

היבואן ביקש לקבל לידיו את הטובין, כנגד תשלום הוצאות לחברת השילוח בגין המשלוח הספציפי. בנוסף, היבואן פעל אצל הספקים כדי שאלה יתקנו את שטרי המטען, שבהם נרשמה חברת השילוח כבעלת הטובין, באופן שהיבואן ירשם בעל כבעל הטובין. היבואן טען כי התכוון למכור את הסחורה בקיץ 2015, וצפי ההכנסות ממנה עמד על סך של 200 אלף ש"ח. היבואן פנה לבית המשפט בבקשה לסעד זמני שיורה לחברת השילוח ועמילות המכס לחתום על פקודת המסירה ולאפשר את שחרור המשלוח לידיו.

חברת השילוח ועמילות המכס התנגדה וטענה כי חובו של היבואן אליה ממשלוחי העבר עומד על כמה מאות אלפי ש"ח, ודחתה את טענותיו בעניין תיקון שטרי המטען, בטענה כי מדובר במהלך המנוגד לדיני שטרי המטען. חברת השילוח ועמילות המכס טענה שמוקנית לה זכות עיכבון על הסחורה הנוכחית בגין חובות העבר, וטענה כי זכות זו נובעת משני מקורות- הסכמי- מכח תנאי ההתקשרות הקבועים של היבואן עמה, וסטטוטורי- מכח החוק.

דין והכרעה:

ראשית, קבע בית המשפט כי אין מחלוקת שקיים חוב ניכר של היבואן כלפי חברת השילוח ועמילות המכס, גם אם קיימת מחלוקת לגבי הסכום המדויק.

בית המשפט חזר על ההלכות כי זכות עיכבון יכולה להיווצר על פי הוראה שבדין או על פי הסכם בין הצדדים.

במקרה הנוכחי, חברת השילוח ועמילות המכס הציגה תנאי התקשרות קבועים שלה, שלשיטתה כל התקשרות עמה מהווה קיבול של התנאים. תנאי התקשרות אלה קבועים זכות עיכבון שהיא רחבה מזכות העיכבון הסטטוטורית הקבועה בדינים שונים. ההסכם קובע שלחברת השילוח ועמילות המכס "תהא זכות עיכבון על כל סוג של ... טובין ו/או שטרי מטען ... להבטחת התשלומים המגיעים לחברתו או כל גוף הפועל מטעמנו לרבות תשלומים בגין משלוחים קודמים".

לאור תנאי ההתקשרות שהוצגו, ומאחר והיבואן לא הציג תנאי התקשרות אחרים למרות שחלק על זכות העיכבון-קיבל בית המשפט את הטענה כי חברת השילוח ועמילות המכס רשאית להפעיל זכות עיכבון גם בגין חובות עבר. היות וחובות העבר עמדו על כמה מאות אלפי ש"ח, ומאחר והיבואן טען כי הטובין שבמשלוח הספציפי היו צריכים להפיק עבורו רווח של 200,000 ש"ח, הרי שנקבע שניתן להמשיך ולהחזיק את כל המשלוח. לאור האמור לעיל, בקשת היבואן לשחרר את המשלוח נדחתה, אך לא הוטלו הוצאות.

[ת"א (שלום ת"א) 7148-12-15 השופט אריאל צימרמן. ב"כ הצדדים- ליבואן: עו"ד ד"ר אפרים מנדלמן לחברת השילוח ועמילות המכס- עו"ד מועתז גאבר, ההחלטה ניתנה בתאריך 15.12.15].

למאמרים נוספים שנכתבו על ידי צוות משרדנו בנושא הפעלת זכות עיכבון של סוכן מכס או גורמים אחרים בשרשרת הלוגיסטיקה כגון משלח, מוביל או סוכן אונייה, אנא לחצו על הקישורים הבאים:

[הפעלת עיכבון על ידי סוכן מכס בגין אי-תשלום מסי יבוא](#)

[עדכוני פסיקה: זכות העיכבון של משלח בינלאומי או מוביל ימי](#)

[סוכן המכס כשלוחו של היבואן/היצואן – זכויות וחובות \(חלק שלישי\) - זכות העיכבון](#)

[עיכבון של סחורות בידי סוכן אונייה](#)

[זכות עיכבון של סוכן אונייה](#)

[עיכבון סחורות בידי מחסן ערובה – גם כאשר היבואן אינו צד לחוזה](#)

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.